

Luterství v Ratiboři

Nikdy mně nepřišlo na mysl, že by náš ratibořský sbor byl luterský. Vždycky to byl sbor evangelický. Dvacet let jsem žil v blízkosti kostela, fary a školy. V kostele jsme si hrávali na schovávanou. Ve zvonici bylo přítmí a byl tam starý plechový kohout, veliký, ještě ze starého dřevěného tolerančního kostela. Trochu jsme se ho báli. Až později mně připomínal ono slovo: "Než kohout zakokrhá, třikrát mne zapřeš." A ještě potom písničku Šimona Lomnického z Žitavského kancionálu 1710:

Kohout zpívá hlasem, aby každý vstana ze sna jitřním časem

pospíchal hned zrána z milostivé péče vděčně slavit Pána.

Nicméně ten kohout na konci minulého století zmizel. Ale sbor nepřestal slavit svého Pána. Ostatně nápis na oltáři nás napořád k tomu vyzývá - SAMÉMU BOHU SLÁVA, ČEST.

To je Jiří Třanovský. Z jeho CĪTARY (první vydání 1636) se ve sboru zpívalo až do roku 1937. Po zavedení zpěvníku ČCE 1923 se zpívaly písně obsažené v obou kancionálech. Třanovského jsme vzpomínali na velikém shromáždění ve Valašském Meziříčí v roce 1936. Píseň " Samému Bohu sláva, čest" přeložil Třanovský z německé písně Mikuláše Decia (1523), faráře ve Štětíně a dvorního kazatele v Královci, která začíná „ Allein Gott in der Hoh sei Ehr und Dank" Třanovský mistrně překládal i Lutherovy písně.

Ale jsme v Ratiboři. Ještě v roce 1803 byly jitřní a půlnoční bohoslužby. Za mého dětství začínaly bohoslužby zvoněním zvonů. Poté shromáždění vsedě zpívalo první píseň. Během ní přišel farář do kostela, shromáždění povstalo a farář došel až k oltáři Společně se zpívalo „Nejsvětější" (od svatodušních svátků po advent) nebo „Ó Ježíši"(od adventu do Nanebevstoupení Páně). Farář stál obrácen k oltáři i při první modlitbě. Při čtení Písma se už díval na lidi.

Pokrývky na oltáři a na kazatelně bývaly v liturgických barvách až do osmdesátých let minulého století: advent až vánoce červená, do postní doby zelená, v postní době fialová, na

Velký pátek černá, na Velikonoce bílá, po Trojici červená, pak zelená.

Křest a večeře Páně byly ve zvláštním shromáždění po bohoslužbách. Při večeři Páně se klečelo u oltární ohrádky, hostie se dávala do ruky (někteří přítomní si ještě pamatují zvláštní lisovací pánvici, na které se oplatky zhotovovaly) a kalich s bílým vínem k ústům. Pak se šlo kolem oltáře a dávala se ofěra.

Velice pěkný zvyk byly pohřební pobožnosti v rodinách. Druhý den po úmrtí odpoledne nebo večer přišli do domu smutku zpěváci a sousedé a společně zazpívali několik písní. Vedoucí zpěváků, zpravidla pan řídící školy Josef Frydrych si k tomu připravil modlitbu a biblické čtení. Nebylo to jednoduché, zvláště v zimě nebo na pasekách.

Na Květnou neděli a na Velký pátek se četly a zpívaly pašije. Byly k tomu účelu zvláštní zpěvníky. Zůstal mně v paměti jeden úryvek z písně - „hříchové se oboří a budou tě kousati". Vzadu v kostele měl svou lavici Martin Hruška, zvaný Martínek, obecní žebrák. Také přece patřil do sboru a jeho lavice se podobala té farářské vpředu.

Slavnost reformace se poprvé konala 2.listopadu 1817 - 300 let. Ve sborové kronice je napsáno, že církev dala oltář malovati a starala se o nové pěkné ozdobení. V den slavnosti stálo na něm 6 pěkných mosazných svícňů s rozsvícenými svíčkami a zlatý kalich. Po stranách pak ozdobení stromové. Kazatelnice byla také nově malovaná a pult hedbávným rouchem prostřen.

Ratibořský sbor byl silně ovlivněn svými prvními faráři, příšlymi ze slovenské augšpurské církve. Štěpán Nicolaides a Samuel Púchovský tu byli jen tři roky, ale Jan Lány st. a jeho synovec Jan Lány ml. celkem 93 let. Jan Lány ml. měl početnou rodinu - 12 dětí. Nejstarší Amálie zemřela ve dvou letech.. Ostatní, vychovaní od mládí ke skromnosti, se dovedli po studiích dobře uplatnit. Tak třeba Jan Alexander se stal lékařem generálního štábu ve Vídni a Kare! Eduard byl seniorem a superintendentem v Černilově..

Vloni 21.května se v Ratiboři sešli potomci Lányova rodu. Bylo jich na osmdesát, někteří zdaleka. Peter Lány z Anglie, syn Ludvíka Lányho z Marangu pod Kilimandžárem. Jeho

dědeček byl černilovský Lány. Ale první sjezd Lányovců se konal v červenci 1892 při jubileu jejich matky. Při té příležitosti darovali sboru pozemek k rozšíření hřbitova a oltář.

Jako i v jiných tolerančních sborech byly i v Ratiboři rozbroje mezi evangelíky a reformíty. Asi 60 rodin bylo reformovaných. Chtěli kostel také ke svým bohoslužbám. Nelíbily se jim oltáře, hostie, zdobené taláry farářů a jiné. Ještě po druhé světové válce chodil farář Bohumír Popelář navštěvovat některé reformované rodiny v Ratiboři. A také byly ve sboru dvě porodní babičky" reformovaná Škrlová a luterská Karolová.

Děkujeme Pánu Bohu za naše otce a matky ve víře. Co museli vydržet a vytrpět!
Žijeme z dobré tradice. Zapamatujme si to slovo z oltáře: SAMÉMU BOHU SLÁVA, ČEST.

Emeritní farář ČCE, Miroslav Frydrych

Ratiboř, září 2017